

**Discursul Prim-ministrului interimar Aureliu Ciocoi
în cadrul ședinței festive prilejuate celebrării a 60 de ani de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei și a
75 de ani de la crearea primelor instituții de cercetări științifice, precum și lansarea ”Săptămânii științei”
prilejuită aniversării a 30 de la proclamarea independenței Republicii Moldova**

7 iunie 2021, ora 14.00, Sala Azurie a Academiei de Științe a Moldovei

*Stimate Doamne Președinte al Academiei de Științe a Moldovei,
Onorați membri ai Academiei,
Distinși invitați,
Doamnelor și domnilor,*

Vă mulțumesc pentru invitația de a participa la celebrarea a 60 de ani de la instituirea Academiei de Științe a Moldovei și 75 de ani de la crearea primelor instituții de cercetări științifice.

Sunt onorat să mă adresez, cu acest prilej, celui mai înalt for științific și cultural al țării, care reunește personalități marcante din toate domeniile științelor, artei, literaturii.

Această aniversare reprezintă un eveniment de importanță majoră, având în vedere contribuția acestei instituții elitare la cultivarea limbii, culturii, artei, spiritualității, precum și la afirmarea și promovarea acestora în lume. De aceea permiteți-mi să vă mulțumesc în numele cetățenilor noștri pentru creația Dumneavoastră științifică și să Vă adresez cele mai sincere felicitări.

Orice moment aniversar oferă oportunitatea de a trece în revistă realizările, succesele și, în egală măsură, este un bun prilej pentru reflecție privind viitorul științei, dar și viitorul Republicii Moldova, care în acest an aniversează 30 de ani de la proclamarea independenței.

Misiunea Academiei de Științe a Moldovei, acum 60 de ani, a fost de a crea bazele științifice de utilizare rațională și sporire a fertilității solului, de dezvoltare a metodelor de combatere a secetei, de folosire rațională a resurselor acvatice, de asigurare a progresului tehnic în industrie și agricultură și dezvoltarea cercetărilor științifice fundamentale în domeniile matematicii, fizicii, biologiei, chimiei, geofizicii geologiei, valorificarea moștenirii culturale ș.a.

În istoria modernă a Republicii Moldova, rolul Academiei de Științe în dezvoltarea și progresul cunoașterii a fost unul major, iar realizările savanților moldoveni membri ai Academiei au fost recunoscute și apreciate atât în țară, cât și peste hotare.

Inestimabil a fost rolul Academiei și în păstrarea identității noastre, în lansarea valorilor științifice și culturale în circuitul internațional. Voi menționa rolul primordial al Academiei la promovarea asocierii Republicii Moldova la cel de-al Șaptelea Program Cadru al Comunității Europene pentru Cercetare și Dezvoltare Tehnologică (PC7), urmat în 2014 de asocierea țării noastre la Programul comunitar „Orizont 2020”. Acești pași au permis ca Republica Moldova să devină partener plenipotențiar în proiectele de cercetare finanțate de Comisia Europeană, deschizând pentru știința națională noi căi de colaborare și afirmare în plan internațional.

Recent, reputatul specialist în domeniul nanotehnologiilor, președintele Academiei de Științe a Moldovei Ion Tighineanu, a fost ales ca membru al prestigiosului for științific *Academia Europeană*, în componența căreia sunt 72 de Laureați ai Premiului Nobel. Acesta este un act de recunoaștere internațională a rezultatelor muncii științifice și o dovadă a prestigiului Academiei de Științe a Moldovei.

Onorați membri ai Academiei,

Permiteți-mi să afirm că ***împlinirea celor 60 de ani de prezență a științei naționale în cadrul internațional este un moment important pe agenda diplomației naționale, iar recunoașterea internațională a Academiei este prilej de mândrie pentru întreaga țară.***

De-a lungul istoriei Academia a trecut prin reforme și restructurări organizaționale. Reingineria din ultimii ani a sistemului național de cercetări a generat schimbări structurale și administrative menite să sporească eficiența și relevanța cercetării și să extindă finanțarea competitivă a proiectelor.

Republica Moldova este o țară mică, de aceea nu poate dezvolta și administra un sistem de cercetări științifice similar celui din țările cu economii mari. Metodele de finanțare a sistemului de cercetare, prioritățile, impactul asupra dezvoltării socioeconomice, de asemenea nu pot fi identice cu cele din țările mari. Prin urmare este nevoie de o structură și administrare inovativă, ingenioasă și potrivită sistemului național de cercetare.

În acest context este cazul să luăm aminte de sfatul oaspetelui de onoare al evenimentului de astăzi, ***profesorul Rattan LAL, Laureat al Premiului Nobel pentru Pace (2017) și al Premiului Mondial pentru Alimentație (2020) (pe care îl salut, dacă ne urmărește online) care ne îndeamnă: "să producem mai mult cu mai puțin și, ... să aplicăm înțelepciunea ancestrală combinată cu cunoștințele moderne"***.

Aplicând această filozofie, ***Republica Moldova ar putea asigura transformarea sistemului național de știință*** prin integrarea eficientă în circuitul internațional al cercetării și inovațiilor și ***prin promovarea diplomației științifice***, care este considerată un instrument transformativ în relațiile internaționale cu impact social și economic rapid și cost-eficient.

În acest sens, voi menționa că ***ancorarea învățământului și științei în spațiul european a fost prima acțiune reală de integrare europeană.***

Recunoașterea științei ca parte a diplomației este o nouă etapă în dezvoltarea științei și o nouă dimensiune a diplomației. Diplomația științifică a devenit o forță soft în soluționarea multiplelor probleme și va fi în viitor utilizată pe larg pentru soluționarea problemelor legate de schimbările climatice, securitatea alimentară, degradarea biodeversității, pandemii ș.a., de aceea consider oportun ***pe agenda noului Guvern să fie prevăzută introducerea funcției de atașat pentru știință și inovații în ambasade, a funcției de experți - cercetători în cadrul autorităților administrației publice centrale.***

Onorată asistentă,

Acest moment aniversar ne permite să subliniem, din nou, importanța pe care o poate aduce ***știința la transformarea Republicii Moldova.***

Știința are potențial enorm de a transforma lumea. De-a lungul istoriei, ea a soluționat importante probleme și a creat oportunități inimaginabile. La fel cum știința a fost factorul progresului în trecut, tot așa ea trebuie să fie temelia pentru soluționarea provocărilor societale, ambientale din viitor.

Este cert că dezvoltarea economică și socială în viitor va fi bazată exclusiv pe cunoaștere, pe valoarea adăugată generată de minți inteligente și creative. Respectiv, dezvoltarea sistemului național de știință trebuie privit ca o investiție în viitorul Republicii Moldova și ca un element indispensabil în politicile publice din toate sferile.

Economia bazată pe cunoaștere nu poate fi dezvoltată izolat, ci doar în colaborare cu alte țări, cu alte sisteme științifice și pentru a atinge aceste scopuri avem nevoie de mai mulți cercetători în instituțiile administrației publice centrale, în ambasade, în business.

Este imperativ să dezvoltăm împreună un mod eficient de conlucrare între elita intelectuală a țării și politică pentru că procesul de modernizare a țării să fie construit pe bază științifică, dar și cu mai mult realism. Moldova are nevoie de o Academie care să fie conectată ea însăși la progresele și realitățile lumii și să participe la modernizarea țării.

Este nevoie de un parteneriat solid dintre Guvern și Academie, prin care să valorificăm mai eficient și țintit rezultatele și experiența științifică în folosul cetățenilor țării, pe care avem misiunea să-i servim.

Domnule Președinte al Academiei,

O aniversare este, de regulă, momentul în care, din experiența trecutului, proiectăm viitorul. Academiei de Științe a Moldovei îi este atribuit un rol important în transformarea Republicii Moldova nu numai prin expertiză științifică, dar și prin generarea unor idei vizionare pentru transformarea țării și garantarea valorilor autentice și democratice.

Valoarea Academiei de Științe constă nu doar în ceea ce face ea pentru comunitatea științifică, ci în felul cum poate ea mobiliza cercetătorii în soluționarea problemelor societale, inițierea, ***dincolo de ciclurile și conjuncturile politice, a unor proiecte vizionare în beneficiul poporului și al țării.***

Stimați membri ai comunității științifice,

Astăzi Profesorul Rattan LAL din Statele Unite ale Americii va aborda problema încălzirii globale, și Vă îndemn, în contextul Summitului de la Glasgow din 1-12 noiembrie curent, să discutați și să formulați propuneri pertinente care ar putea fi trimise la Summitul menționat din partea comunității științifice a țării noastre.

În încheiere, vă îndemn să ***creăm viitorul Republicii Moldova prin știință, tehnologii și inovații.***

De asemenea, adresez cele mai sincere felicitări și un gând bun tuturor participanților la acest adevărat triumf al gândirii științifice, membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei, tuturor cercetătorilor din cadrul institutelor de cercetare și din universitățile din țară.

Cu acest trecut și de la înălțimea misiunii consfințite în lege și imnul Academiei, exprim încrederea că veți rămâne model de excelență și viziune, veți fi și în viitor generatori activi de cunoștințe și promotori ai valorilor și progresului spre binele poporului țării. Vă doresc noi succese în nobila misiune, inspirație, entuziasm, energie creatoare și, desigur, multă sănătate!

Să mergeți mai departe! La mulți ani !